

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

Valstybės biudžetinė įstaiga, Gynėjų g. 6, LT-01109 Vilnius, tel. (8 5) 261 0560, faks. (8 5) 261 6813, El. p. lat@lat.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602032

2013-12-30 Nr. *GT1-6*

Vilniaus miesto apylinkės teismo

teisėjui Audriui Cininui

(teisėjo prašymu nutarties kopija išsiųsta jo nurodytu el. pašto adresu: audrius.cininas@teismas.lt)

Seimo nariui prof. Vytautui Juozapaičiui

Gedimino pr. 53, Vilnius

Lietuvos Respublikos teisėjų asociacijai

Gedimino pr. 40/1, Vilnius

Apylinkių teismų teisėjų sąjungai

Laisvės al. 17, Panevėžys

Teisėjų etikos ir drausmės komisijai,

Teisėjų garbės teismui,

Teisėjų tarybai,

Nacionalinei teismų administracijai

Sapiegos g. 15, Vilnius

Siunčiame kopiją Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. gruodžio 30 d. nutarties, priimtos byloje Nr. G1-6/2013, priimtos išnagrinėjus bylą dėl teisėjo etikos vertinimo pagal teisėjo A. Cinino skundą dėl Teisėjų etikos ir drausmės komisijos 2013 m. gegužės 6 d. išvados Nr. 58P-1 ir Teisėjų garbės teismo 2013 m. rugsėjo 24 d. sprendimo Nr. 20P-33 peržiūrėjimo.

PRIDEDAMA: nutarties kopija, 7 lapai.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo
teisėjo padėjėjas

Andrius Urbonas

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2013 m. gruodžio 30 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų: Rimvydo Norkaus, Antano Simniškio (teisėjų kolegijos pirmininkas ir pranešėjas) ir Dalios Vasarienės,

sekretoriaujant Indrei Savkinienei,

dalyvaujant Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjui Audriui Cininui,

žodinio proceso tvarka teismo posėdyje išnagrinėjo Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjo **Audriaus Cinino** skundą dėl Teisėjų etikos ir drausmės komisijos 2013 m. gegužės 6 d. išvados Nr. 58P-I ir Teisėjų garbės teismo 2013 m. rugsėjo 24 d. sprendimo Nr. 20P-33 peržiūrėjimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

Lietuvos Respublikos Seimo narys prof. V. Juozapaitis inicijavo Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 310 straipsnio pataisas, siūlydamas griežtinti sankcijas už žiaurų elgesį su gyvūnais. Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjas A. Cininas 2013 m. kovo 11 d. interneto tinklalapyje www.cininas.lt ir 2013 m. kovo 12 d. interneto tinklalapyje www.infolex.lt paskelbė straipsnį „Dirglioji teisėkūra: Mušk žmoną, bet ne šunį“, kuriame išdėstė savo kritiką dėl siūlomų BK 310 straipsnio pakeitimų.

Pareiškėjas V. Juozapaitis, prašydamas įvertinti teisėjo A. Cinino elgesį etikos aspektu, pareiškimu Teisėjų etikos ir drausmės komisijai nurodė, kad viešai paskelbtame straipsnyje teisėjas A. Cininas kvestionavo jo, kaip Lietuvos Respublikos Seimo nario, teisę inicijuoti teisės aktų pataisas, viešai suabejojo jo kompetencija, pašaipiai priminė jo pirminę – operos solisto – profesiją.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija (toliau – ir Komisija) 2013 m. gegužės 6 d. išvada Nr. 58P-I pripažino teisėjo Audriaus Cinino pasisakymus neatitinkančiais teisėjų etikos. Komisija nurodė, kad pasirinkdamas pasisakymo argumentus, jų pateikimo būdus teisėjas privalo atsižvelgti į tai, kad visais atvejais jis privalo užtikrinti teisėjo profesijos garbę ir prestižą bei teisėjų etikos principų laikymąsi. Teisėjų etikos kodekso 13 ir 14 straipsniuose įtvirtinti padorumo ir pavyzdingumo principai reikalauja, kad kiekvienas teisėjas būtų nepriekaištingos reputacijos, darbinėje ir kitoje viešojoje veikloje bei privačiame gyvenime elgtųsi santūriai, korektiškai ir mandagiai, nereikštų niekam paniekos, profesinėje veikloje ir privačiame gyvenime savo elgesiu bei kalba rodytų pavyzdį. Teisėjas neturi menkinti kitų asmenų, kurie atlieka savo pareigas, ir turi rodyti jiems deramą pagarbą. Teisėjų etikos kodekso 8 straipsnyje įtvirtintas teisingumo principas, kuris reikalauja, kad teisėjas nedemonstruotų savo simpatijų ar antipatijų ir išskirtinio dėmesio atskiriems asmenims ar jų grupėms. Vertindama teisėjo A. Cinino publikacijos pavadinimą „Dirglioji teisėkūra: Mušk žmoną, bet ne šunį“, Teisėjų etikos ir drausmės komisija sprendė, kad ši

KOPIJAVIMAS
KOPIJAVIMAS

antraštė yra dviprasmiška, gali būti suprata kaip toleruojanti ar skatinanti smurtą. Tokio turinio antraštės teiginį Komisija vertino kaip nederantį su teisėjo pareigų orumu, konstatavo, kad teisėjų etikos aspektu teisėjui nepriimtina remtis moralės atžvilgiu abejotinais ar jai prieštaraujančiais argumentais, teisėjas turi atsižvelgti į savo pareigas ir pasirinkti santūresnes išraiškos priemones. Įvertinusi antraštę bei jos tikslus visos publikacijos kontekste, Teisėjų etikos ir drausmės komisija padarė išvadą, kad paskelbtos publikacijos pavadinimo nurodytoji dalis gali būti suprantama ir interpretuojama kaip toleruojanti ar skatinanti veiksmus, kurie visuomenėje vienareikšmiškai suprantami neigiamai, nes yra uždrausti įstatymų, todėl ji pripažintina neatitinkančia teisėjų etikos korektiškumo, santūrumo ir pavyzdingumo reikalavimų. Komisija nurodė, kad teisėjas, kuris dalyvauja diskusijoje ar išsako kritiką, turi veikti dalykiškai ir profesionaliai, nemenkindamas kitų asmenų, dėstomi argumentai turėtų būti nukreipti į aptariamą klausimą, o oponento argumentų ar veiksmų kritiką turėtų reikšti dalykiškai, santūriai ir korektiškai; teisėjų etikos aspektu netoleruotina, jog būtų kritikuojamas asmuo (pavyzdžiui, pabrėžiant jo profesiją ir išskiriant ją iš kitų asmenų grupių), ypač tada, kai pasirenkamas kandas ir pašiepiamas kritikos stilius. Teisėjų etikos ir drausmės komisija sprendė, kad publikacijoje teisėjo A. Cinino vartojami kreipiniai, susiję su pareiškėjo profesija, nebuvo reikalingi diskusijos atžvilgiu, nesusiję su nagrinėjamo klausimo esme ir rodo nepagarbą asmeniui. Komisija šiuos pasisakymus vertino kaip neatitinkančius neutralumo, korektiškumo, mandagumo ir santūrumo reikalavimų ir pažeidžiančius teisėjo etikos, padarumo ir pavyzdingumo principus.

Teisėjas A. Cininas prašymu dėl garbės gynimo kreipėsi į Teisėjų garbės teismą ir prašė panaikinti Teisėjų etikos ir drausmės komisijos 2013 m. gegužės 6 d išvadą Nr. 58P-1.

Teisėjų garbės teismas (šio teismo pirmininkas) 2013 m. rugsėjo 24 d. raštu Nr. 20P-33 konstatavo, kad teisėjo A. Cinino prašymas dėl teisėjo garbės gynimo nenagrinėtinas Teisėjų garbės teisme. Ši išvada motyvuota tuo, kad pagal Teismų įstatymo 122 straipsnio 1 dalyje, 123 straipsnyje, Teisėjų garbės teismo nuostatų 44, 48 punktuose įtvirtintą teisinį reguliavimą Teisėjų garbės teismo kompetencijai yra priskirta nagrinėti tik teisėjų drausmės bylas bei teisėjų prašymus dėl teisėjo garbės gynimo, kai teisėjo garbė buvo pažeista kito teisėjo ar teisėjų. Kadangi teisėjo A. Cinino prašyme dėl teisėjo garbės gynimo subjektu, pažeidusiu jo garbę, nurodyta Teisėjų etikos ir drausmės komisija, kuri pagal Teismų įstatymo 85 straipsnio 1 dalį yra teismų savivaldos institucija, sprendžianti drausmės bylų teisėjams iškėlimo klausimus, tai tokių prašymų nagrinėjimas nepriskirtas Teisėjų garbės teismo kompetencijai.

Teisėjas A. Cininas pateikė Lietuvos Aukščiausiam Teismui skundą, kuriuo prašo panaikinti Teisėjų etikos ir drausmės komisijos 2013 m. gegužės 6 d išvadą Nr. 58P-1 ir Teisėjų garbės teismo 2013 m. rugsėjo 24 d. sprendimą Nr. 20P-33. Skundas grindžiamas šiais argumentais:

1. Teisėjas A. Cininas teigia, kad Teisėjų etikos ir drausmės komisijos išvada yra nepagrįsta. Rašydamas publikaciją, jis pasinaudojo teisės aktų suteikta teise laisvai reikšti savo mintis ir įsitikinimus, taip pat teise viešai kritikuoti valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, taip pat pareigūnų veiklą. Gavus Seimo nario prof. V. Juozapaičio atsakymą į publikaciją, šis atsakymas nedelsiant buvo paskelbtas tame pačiame interneto tinklalapyje www.cininas.lt. Teisėjo teigimu, Seimo narių, kaip viešųjų asmenų, kritikos tolerancijos ribos turi būti itin plačios. Publikacijai jis pasirinko feljetono formą. Tai – publicistikos žanras. Feljetonus rašė ir tokie literatūros klasikai kaip Markas Tvenas ar Vincas Kudirka. Feljetonuose įprasta nagrinėjamus dalykus nušviesti su humoru, vaizdai ir mintys paryškunami įvairiomis antitezėmis, paradoksis, priežodžiais. Teisėjo įsitikinimu, būtent tokia publicistikos forma yra veiksminga viešinant žemiausios grandies teismų problemas ir negeroves.

2. Teisėjas A. Cininas nurodo, kad Teisėjų etikos ir drausmės komisijos išvada yra nekonkreči, dviprasmiška, neleidžianti suprasti, kas teisėjo etikos atžvilgiu leistina, o kas – ne, ir pažeidžianti jo teisę žinoti, už ką konkrečiai yra pripažintas pažeidusiu etiką. Anot teisėjo, nors išvadoje ir konstatuojama, kad publikacijos antraštė dviprasmiška ir gali skatinti smurtą, tačiau toliau pripažįstama, kad siekta išryškinti problemą ir jos pavadinimas susijęs su nagrinėjamos

KOPIJA TIKRA

problemos esmė. Taigi neaišku, kuo pasireiškė etikos pažeidimas, nes apibendrinti publikacijų pavadinimai yra įprasta publicistinė priemonė. Publikacijos antraštė atitinka feljetono žanro esmę, ją (antraštę) tiesiogiai gali suprasti tik humoro jausmą praradęs arba visiškai neišsilavinęs ir pačios publikacijos neskaityęs žmogus. Komisijos išvadoje teigiama, kad publikacijos kreipiniai, susiję su pareiškėjo V. Juozapaičio profesija, rodo nepagarbą asmeniui, tačiau nenurodoma, kokio konkretūs. Komisija atsakė į klausimus, kurie Seimo nario V. Juozapaičio skunde nebuvo iškelti, o į klausimus, dėl kurių buvo prašoma išvados, – neatsakė.

3. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. vasario 20 d. nutartyje Nr. 1P-2/2012, kuri *mutatis mutandis* taikytina ir šioje byloje, pasisakyta, kad Teisėjų etikos ir drausmės komisija teisėjo etikos pažeidimą gali konstatuoti tik tuo atveju, kai teisėjas pripažįsta pažeidimą, o priešingu atveju, konstatavusi drausminio pažeidimo požymius, turi iškelti drausmės bylą ir ją perduoti Teisėjų garbės teismui, tokiu būdu įgyvendinant teisėjo teisę į teisminę gynybą teismų savivaldos pagrindu įsteigta Teisėjų garbės teisme, o nesutinkant su šio teismo sprendimu – Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme. Teisėjas A. Cininas teigia, kad pažeidimo niekada nepripažino, todėl pageidavo, jog Teisėjų etikos ir drausmės komisija atmestų V. Juozapaičio skundą, o jeigu yra priešingos nuomonės, – kad iškeltą drausminę bylą ir perduotą ją nagrinėti Teisėjų garbės teismui.

4. Teisėjo A. Cinino teigimu, pagal Teisėjų etikos ir drausmės komisijos nuostatų 34, 38, 42, 44 punktus, Teisėjų garbės teismo nuostatų 17 punktą, jam užkirstas kelias tolimesnei savo teisių gynybai teisėjų savivaldos institucijose. A. Cininas akcentuoja asmens konstitucinę teisę kreiptis į teismą, nurodo, kad, Teisėjų garbės teismui atsisakius nagrinėti skundą, jis išnaudojo visas ikiteismines priemones savo teisėms ginti, todėl skundą paduoda Lietuvos Aukščiausiąjam Teismui.

5. Teisėjas teigia, kad, nepaisant formos, Teisėjų garbės teismo 2013 m. rugsėjo 24 d. sprendimas yra juridinis aktas, kuris jam sukelia teisinius padarinius, be kita ko, užkerta kelią į teisminę pažeistų teisių gynybą, garantuojamą Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalies, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalies. Pažymėjęs, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko 2013 m. liepos 4 d. nutarime nurodyta, jog teisėjas, nesutinkantis su Teisėjų etikos ir drausmės komisijos išvada, turi teisę kreiptis į Teisėjų garbės teismą su prašymu ginti savo garbę, A. Cininas teigia, kad Teisėjų garbės teismo sprendimas atsisakyti priimti jo skundą yra nepagrįstas, Teisėjų garbės teismas turėjo priimti ir išnagrinėti jo skundą.

Atsiliepimu į skundą Teisėjų etikos ir drausmės komisija nurodo, kad sutinka su skundo argumentais dėl teisės skusti Teisėjų garbės teismo sprendimą, tačiau ne su skundo argumentais dėl Komisijos kompetencijos ir išvados motyvų. Atsiliepiamas grindžiamas šiais argumentais:

1. Diskusijos dėl teisėjų etikos reikalavimų turinio turi vykti, todėl tai suponuoja nustatyti tvarką, kaip Komisijos išvados dėl teisėjų veiksmų atitikties etikai galėtų būti peržiūrimos. Peržiūros būtinybė yra, tačiau ji šiuo metu Teisėjų etikos ir drausmės komisijos ar Teisėjų garbės teismo nuostatuose tiesiogiai neregamentuojama. Komisijos išvados peržiūrėjimas Teisėjų garbės teisme, o vėliau skundo padavimas Lietuvos Aukščiausiąjam Teismui įtvirtintų teisėjo teisę į teismą. Reglamentavimo spraga šalintina. Teisėjų etikos ir drausmės komisijos nuostatų VII skirsnyje iš viso neregamentuotas išvadų apskundimas, todėl kaip panaši apskundimo procedūra gali būti pritaikytos apskundimo taisyklės ir praktika, nurodyta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. vasario 20 d. nutartyje Nr. 1P-2-2012. Teisėjų garbės teismas turi priimti teisėjo A. Cinino skundą ir nagrinėti jį iš esmės, o Teisėjų garbės teismo raštas vertintinas kaip neteisėtas.

2. Teisėjų etikos ir drausmės komisijos nuostatuose, reglamentuojančiuose išvados teikimą, nėra sąlygos, kad teisėjui nepalanki išvada gali būti teikiama tik jo sutikimu. Skunde be pagrindo nurodyta, kad *mutatis mutandis* taikytina Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. vasario 20 d. nutartis Nr. 1P-2/2012. Jeigu išvada yra teisėjui nepalanki, tai nesietina su drausminės atsakomybės pagrindo egzistavimu. O drausminės atsakomybės taikymui visada yra svarbus asmens požiūris į padarytą veiką.

3. Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme nesvarstyti skundo argumentai dėl A. Cinino elgesio atitikties teisėjo etikai, nes nebuvo apsvarstyti Teisėjų garbės teisme. Tuo atveju, jeigu nurodyti skundo argumentai būtų nagrinėjami iš esmės, Komisija teigia nekėrcianti apskųstoje

KOPIJA ŽUR

išvadoje išdėstytų pozicijų. Atsiliepime nurodoma, kad išvadoje aiškiai pasisakyta, kurie teisėjo pasisakymo teiginiai ir kodėl pripažinti neetiškais, todėl skundo argumentai dėl jos nekonkretumo ir dviprasmiškumo nepagrįsti.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

Teisėjų ir teismų nešališkumo ir nepriklausomumo principai lemia tai, kad reikalavimus teisėjo etikai, teisėjų drausminės atsakomybės pagrindus, jos vykdymo tvarką ir procedūras nustato ir įgyvendina teisėjai, iš teisėjų sudarytos ar daugumą narių jose turinčios institucijos (Konsultacinės Europos teisėjų tarybos (CCJE) nuomonė Nr. 10 (2007). Lietuvoje drausminės atsakomybės taikymas teisėjams ir jų elgesio vertinimas etikos taisyklių suderinamumo atžvilgiu iš esmės patikėtas teismų savivaldos institucijoms. Teismų įstatymo 85 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad drausmės bylų kėlimo teisėjams klausimus sprendžia teisėjų savivaldos institucija – Teisėjų etikos ir drausmės komisija. Pagal šio įstatymo 83 straipsnio 1 ir 2 dalis teisėjas už teisėjo vardą žeminantį poelgį, už kitų Teisėjų etikos kodekso reikalavimų pažeidimą, už įstatymuose numatytų teisėjų darbinės ar politinės veiklos apribojimų nesilaikymą drausmine tvarka atsako Teisėjų garbės teisme. Teismų savivaldos institucijų grandis – Teisėjų etikos ir drausmės komisija (toliau – Komisija) – pagal jai priskirtas funkcijas konsultuoja teisėjus etikos klausimais, teikia išvadas, ar buvo laikytasi teisėjų etikos reikalavimų, sprendžia drausmės bylų teisėjams iškėlimo klausimus. Komisijos uždaviniai yra nagrinėti klausimus, susijusius su drausmės bylų iškėlimu teisėjams, ir teikti išvadas bei konsultacijas teisėjų etikos klausimais (Teisėjų etikos ir drausmės komisijos nuostatų 6.1–6.4 papunkčiai). Teisėjų tarybos 2013 m. vasario 1 d. nutarimu pakeisti Komisijos nuostatai ir išplėsti jos uždaviniai. Iki šių pakeitimų Komisija sprendė tik dėl drausmės bylos iškėlimo teisėjams, o po pakeitimų Komisijos kompetencijai priskirta teikti išvadas ir konsultacijas teisėjų etikos klausimais (Komisijos nuostatų 6.4 punktas). Reikalingumas išplėsti Komisijos kompetenciją, jai priskiriant spręsti teisėjų etikos klausimus taip pat ir tais atvejais, kai nesprendžiamas vertinamo teisėjo drausminės atsakomybės klausimas, nulemtas teisėjų viešų teisingumo vykdymo pareigų atlikimu. Kaip tai nurodyta Konsultacinės Europos teisėjų tarybos (CCJE) nuomonėje Nr. 3 (2002) teisėjų elgesio etikos klausimus būtina aptarti dėl įvairių priežasčių: ginčų sprendimo būdai turėtų nuolat kelti pasitikėjimą; teisėjams suteikta valdžia yra glaudžiai susijusi su tokiais vertybėmis kaip teisingumas, teisybė ir laisvė; teisėjams taikomi elgesio standartai – šių vertybių padarinys ir būtina pasitikėjimo teisingumo vykdymu sąlyga.

Taigi konsultavimas ir išvadų teikimas pagal Komisijos nuostatus ir Konsultacinės Europos teisėjų tarybos (CCJE) nuomos vertintinas kaip autonomiška Komisijos veikla, nebūtinai susijusi su drausmine teisėjo atsakomybe. Komisijos nuostatų IV–VI skyriuose reglamentuojami teisėjų drausminės atsakomybės taikymo pagrindai, drausmės bylos iškėlimo procedūros, drausmės bylos nagrinėjimas Komisijos posėdyje ir sprendimų priėmimas. Atskirai nuo drausminės atsakomybės reglamentavimo Komisijos nuostatų VII skyriuje išdėstytos nuostatos dėl Komisijos įgaliojimų spręsti teisėjų kreipimusis dėl konsultacijų etikos klausimais ir kitų asmenų prašymus pateikti išvadą, ar teisėjas laikėsi teisėjų etikos reikalavimų. Šie klausimai nagrinėjami Komisijos posėdžiuose (Nuostatų 43 punktas). Komisijos išvados, ar teisėjas laikėsi teisėjų etikos reikalavimų, priėmimo tvarkai ir išvados turiniui taikomi šių nuostatų 34 ir 38 punkto reikalavimai (Nuostatų 44 punktas). Skirtingai nuo drausminės atsakomybės procedūrų įgyvendinimo Komisijos veikloje priimant sprendimus, tarp jų ir iškelti drausmės byla bei ją perduoti nagrinėti Teisėjų garbės teismui, Komisijos išvada, ar konkrečiu atveju buvo laikytasi teisėjų etikos reikalavimų, nereiškia tolesnių procedūrų tęsimo. Ne kiekvienas atvejis, kai teisėjo veiksmai neatitinka teisėjo etikos, savaime yra pagrindas teisėjo drausminei atsakomybei. Komisijos išvadų, konsultacijų paskirtis – išaiškinti etikos vertybių kontekste teisėjo tam tikrus santykius, susidariusias situacijas, kai kyla besikreipiančiajam pagrįstų abejonių dėl atitikties etikos taisyklėms. Jos skirtos prevenciniam ir drausminamajam tikslui, siekiant iš anksto išvengti teisėjo elgesyje etikos konfliktų, teisiškai apibrėžti galimų teisėjo poelgių atitiktį teisės ir profesinės etikos reikalavimams. Komisijos išvada konstatuojamas vertinamo teisėjo elgesio, veiklos ar vienkartinio

KOPIJA TIKRA
Duflo

poelgio suderinamumas su Teisėjų etikos kodekso nuostatomis dėl teisėjo etikos reikalavimų. Kadangi teisėjo elgesys vertinamas Teisėjų etikos kodekso, kaip etikos reikalavimus susisteminusio teisėjų profesinio korpuso vidaus teisės akto, atitikties atžvilgiu, tai šia prasme išvada dėl etikos reikalavimų laikymosi yra kartu ir to teisėjo etikos teisinis vertinimas. Taigi priėmus Komisijos išvadą, kuria įvertinamas teisėjo elgesys etikos atžvilgiu, užbaigiama procedūra. Tačiau ši išvada sukelia tam tikrus teisinius padarinius vertinamam teisėjui, nes konkretaus teisėjo įvertinimas etikos atžvilgiu atskleidžia jo diskretiškumą, saviraiškos būdą, įsitikinimus, tam tikrą privataus gyvenimo dalį, tai daro poveikį jo, kaip atliekančio teisėjo pareigas, reputacijai, geram vardui. Saviraiškos laisvė, teisė reikšti įsitikinimus, be kita ko, yra žmogaus orumo elementai ir teisės saugomos vertybės. Dėl to kai Komisijos išvadoje pasisakoma apie konkretų teisėją išvardytų vertybių kontekste, tai sukelia ne tik moralinius, bet ir teisinius padarinius. Komisijos išvada dėl vertinamo teisėjo elgesio etikos reikalavimų atžvilgiu gali turėti įtakos tiek teisėjo profesinės veiklos vertinimui, tiek jo galimybėms siekti tolesnės karjeros profesinėje srityje.

Pirmiau nurodyta, kad Komisijos išvadų priėmimas yra atskira šios savivaldos institucijos veiklos sritis, reglamentuojama Komisijos nuostatuose, šias funkcijas Komisija atlieka kitais, ne drausminės atsakomybės procedūrų taikymo atvejais. Teisėjo A. Cinino skunde pateikta nuoroda į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. vasario 20 d. nutarties Nr. 1P-2-2012 išaiškinimus, kurie pateikti dėl teisėjo etikos pažeidimo konstatavimo drausminės atsakomybės atvejais. Nagrinėjamu atveju byloje sprendžiama dėl Komisijos priimtos išvados pripažinti teisėjo pasisakymus neatitinkančiais etikos, kai Komisija nesvarstė traukimo drausminės atsakomybės klausimo. Išdėstytais argumentais teisėjų kolegija nepripažįsta pagrįstais teisėjo A. Cinino skundo teiginius, kad Komisija peržengė savo įgaliojimus, priimtoje išvadoje nusprenddama dėl teisėjo etikos nesilaikymo, kai to nepripažino pats teisėjas.

Komisijos nuostatų VII skyriuje, reglamentuojančiame konsultacijų ir išvadų teikimą, nenustatyta priimamų išvadų apskundimo galimybė ir tvarka. Nuostatų 42 punkte nustatyta, kad Komisijos priimti sprendimai drausmės bylos iškėlimo klausimais neskundžiami. Visais atvejais, iškėlus drausmės bylą Komisijos priimtu sprendimu drausminės atsakomybės taikymo procedūra tęsiasi, byla perduodama nagrinėti Teisėjų garbės teismui. Komisijos išvada savo pobūdžiu yra Komisijos priimamas galutinis aktas, tačiau jos apskundimo tvarkos Komisijos nuostatose nenustatyta.

Vertinant Komisijos nuostatų reglamentavimą, kuriame nenumatyta Komisijos išvadų apskundimo galimybė, pažymėtina tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta asmens teisė kreiptis į teismą yra jo konstitucinė teisių ir laisvių apsaugos garantija. Konstitucinio Teismo doktrinoje pabrėžiama, kad teisė kreiptis į teismą grindžiama teisminės gynybos prioritetu ir universalumu, pažeistos teisės gali būti ginamos teisme nepriklausomai nuo to, ar ši Konstitucijoje garantuota asmens teisė įtvirtinta įstatyme arba jo įgyvendinamajame teisės akte ar ne. Asmeniui jo pažeistų teisių gynyba teisme garantuojama nepriklausomai nuo jo teisinio statuso, asmens teisės turi būti ginamos ne formaliai, o realiai ir veiksmingai (Konstitucinio Teismo 1996 m. balandžio 18 d., 2000 m. gegužės 8 d. nutarimai). Vėlesniame nutarime plėtodamas išaiškinimus Konstitucinis Teismas konstatavo, kad teisė kreiptis į teismą yra absoliuti. Pagal Konstituciją įstatymų leidėjas turi pareigą nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad visus ginčus dėl asmens teisių pažeidimo būtų galima spręsti teisme; gali būti nustatyta ikiteisminė ginčo sprendimo tvarka, tačiau negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo būtų paneigta asmens, manančio, kad jo teisės ar laisvės pažeidžiamos, teisė ginti savo teises ar laisves teisme (Konstitucinio Teismo 2002 m. liepos 2 d. nutarimas). Teisė kreiptis į teismą įtvirtinta Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnyje. Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje pripažįstama, kad Konvencijos 6 straipsnis netaikomas tik tais atvejais, kai vidaus teisė aiškiai nustato teisės kreiptis į teismą išimtį atitinkamai tarnautojų kategorijai ir kai tokią išimtį pateisina objektyvus valstybės interesas (žr., pvz., *Harabin v. Slovakia*, no. 58688/11, 20 November 2012, par. 119). Nagrinėjamu atveju galimybė kreiptis dėl Komisijos išvados peržiūrėjimo svarbi ir dėl to, kad ši išvada susijusi su teisėjo pasisakymais, išreikštu požiūriu viešojoje publikacijoje, o tai patenka į demokratinėje visuomenėje itin saugomos vertybės – teisės į saviraiškos laisvę (Konvencijos 10 straipsnis) – sritį (žr., pvz., *Kudeshkina v. Russia*, no. 14001/04, 11 October 2006, par. 32).

Russia, no. 29492/05, 26 February 2009). Nustačius šios teisės ribojimą, suvaržymo pateisinamumas vertintinas pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje suformuluotus standartus.

Nagrinėjamu atveju teisėjų kolegija pripažįsta teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo galimybę teisėjui, ginančiam savo orumą, garbę, teisę reikšti įsitikinimus, saviraiškos laisvę pagal teisėjų etikos taisyklės dėl vienos iš teismų savivaldos institucijų – Teisėjų etikos ir drausmės komisijos – priimtos išvados. Dėl Komisijos išvadų, kad teisėjo elgesys neatitinka teisėjo etikos, turi būti užtikrinama teisė į jų peržiūrėjimą. Būtinumą nustatyti galimybę peržiūrėti Komisijos išvadas dėl teisėjo elgesio atitikties etikos reikalavimams pripažįsta ir pati Komisija pateiktame atsiliepime į teisėjo A. Cinino skundą. Nors konkretus teisėjas gali sutikti su faktiniu ir teisiniu vertinimu dėl etikos laikymosi, tačiau kito teisėjo atveju Teisėjų garbės teismui tai neturi būti kliūtis peržiūrėti Komisijos išvadą, ją įvertinti ir savo sprendimu toliau plėtoti teisėjų etikos nuostatų aiškinimą. Nepripažinus nepalankiai įvertintam teisėjui teisės kreiptis į peržiūros instituciją, priimtos išvados negalėtų įvertinti kita nešališka teismų savivaldos institucija – Teisėjų garbės teismas, o šio sprendimą apskundus – ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas.

Teisėjų kolegija pripažįsta, kad yra teisinio reglamentavimo spraga dėl Komisijos priimamų išvadų peržiūrėjimo. Ji turi ir gali būti užpildyta – nagrinėjamos bylos atveju teisėjų kolegija taiko teisės analogiją, vadovaudamasi teise į teisminę gynybą kaip bendroju teisės principu, konstatuoja, kad teisėjui nepalanki Komisijos priimta išvada gali būti apskundimo ir peržiūrėjimo objektu. Atsižvelgdama į tai, kad Teisėjų etikos ir drausmės komisija yra viena iš teisėjų savivaldos institucijų, sprendžianti teisėjų drausmės ir etikos klausimus, teisėjų kolegija sprendžia, kad Komisijos išvadas peržiūrėti turėtų kita teisėjų savivaldos institucija – Teisėjų garbės teismas, kuris nagrinėja teisėjų drausmės bylas pagal kitus Komisijos priimamus aktus – sprendimus iškelti drausmės bylas. Tokį aiškinimą, be kita ko, patvirtina Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. vasario 20 d. nutartis, priimta pagal *A. Bakavecko skundą* dėl Teisėjų garbės teismo sprendimo, bylos Nr. 1P-2/2012. Joje konstatuota, kad per savivaldos institucijas turi būti užtikrinta galimybė apginti teisėjų pažeistas teises, taip pat ir tais atvejais, kai jas gali būti pažeidusios savivaldos institucijos. Kadangi Komisijos nuostatose nenustatyta išvados apskundimo tvarkos ir terminų, teisėjų kolegija sprendžia, kad šiuo atveju taikytinos panašiausius apskundimo terminus reglamentuojančios teisės nuostatos – pagal Teismų įstatymo 86 straipsnio 4 dalį. Teisėjų garbės teismo nuostatų 43.7 papunktį skundai dėl Teisėjų garbės teismo sprendimo paduodami per dešimt dienų nuo šio sprendimo priėmimo Lietuvos Aukščiausiajam Teismui. Dėl to nagrinėjamoje byloje, sprendžiant Teisėjų etikos ir drausmės komisijos išvados apskundimo Teisėjų garbės teismui termino klausimą, konstatuotina, kad Komisijos išvada apskųsti taikytinas analogiškas – dešimties dienų – terminas, skaičiuojamas nuo išvados surašymo dienos. Prašymų dėl Teisėjų etikos ir drausmės komisijos išvados peržiūrėjimo nagrinėjimui *mutatis mutandis* taikytinos Teisėjų garbės teismo nuostatų normos, reglamentuojančios drausmės bylą ir prašymų dėl teisėjo garbės gynimo nagrinėjimą. Pagal analogiją taikant Teisėjų garbės teismo nuostatų 48.1, 48.2 punktus konstatuotina, kad Teisėjų garbės teismas, išnagrinėjęs teisėjo prašymą dėl Teisėjų etikos ir drausmės komisijos išvados peržiūrėjimo, turi teisę prašymą atmesti arba Komisijos išvadą pakeisti ar panaikinti. Teisėjų garbės teismo sprendimas, *inter alia* priimtas peržiūrėjus Komisijos išvadą, gali būti skundžiamas per nurodytą dešimties dienų terminą Lietuvos Aukščiausiajam Teismui (Teismų įstatymo 86 straipsnio 4 dalis, Teisėjų garbės teismo nuostatų 43.7 papunktis).

Kitų teisėjo A. Cinino skunde išdėstytų argumentų, susijusių su Komisijos išvados pripažinti teisėjo pasisakymus neatitinkančiais etikos motyvais ir jų pagrįstumu, teisėjų kolegija nevertina, nes dėl jų esmės dar nėra pasisakęs Teisėjų garbės teismas.

Apibendrinant išdėstytus argumentus konstatuotina, kad Teisėjų garbės teismas turi priimti teisėjo A. Cinino prašymą peržiūrėti jam nepalankią Komisijos išvadą ir nagrinėti jį iš esmės. Dėl to teisėjų kolegija sprendžia, kad Teisėjų garbės teismo pirmininko 2013 m. rugsėjo 24 d. sprendimu Nr. 20P-33 teisėjo A. Cinino prašymas peržiūrėti Komisijos išvadą paliktas nenagrinėtas nepagrįstai, šis sprendimas panaikintinas ir teisėjo A. Cinino prašymas perduotinas Teisėjų garbės teismui nagrinėti iš esmės.

Teisėjų kolegija, konstatavusi Teisėjų etikos ir drausmės komisijos išvadų apskundimo Komisijos nuostatuose ir Teisėjų garbės teismo nuostatuose reglamentavimo spragą, pažymi apie egzistuojantį reikalingumą šiuos teisinius santykių sureguliuoti teismų savivaldos institucijų teisės aktuose, dėl to sprendžia apie šios nutarties priėmimą informuoti ir šios nutarties kopiją pateikti Teisėjų tarybai.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 86 straipsnio 4 dalimi,

n u t a r i a :

Teisėjų garbės teismo pirmininko 2013 m. rugsėjo 24 d. sprendimą Nr. 20P-33 panaikinti ir teisėjo Audriaus Cinino prašymą dėl Teisėjų etikos ir drausmės komisijos 2013 m. gegužės 6 d. išvados perduoti Teisėjų garbės teismui nagrinėti iš esmės.

Nutarties kopijas išsiųsti: Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjui Audriui Cininui, Teisėjų etikos ir drausmės komisijai, Teisėjų garbės teismui, Teisėjų asociacijai, Apylinkių teismų teisėjų sąjungai, Seimo nariui prof. Vytautui Juozapaičiui ir Teisėjų tarybai.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

 Rimvydas Norkus

 Antanas Simniškis

 Dalia Vasarienė

KOPIJA TIKRA
Bendrosios teismo kasinės vedėja

Diana Kavaliauskienė
Data 2013-12-19

